

Interpretacja ruchowa do utworu muzycznego

- [Interpretacja ruchowa do utworu muzycznego](#)

Interpretacja ruchowa do utworu muzycznego

Ważne daty

25.01.1913 – narodziny Witolda Lutosławskiego (Warszawa);

1939 – debiut kompozytorski Witolda Lutosławskiego (*Wariacje symfoniczne*);

1953 – wydanie piosenki Witolda Lutosławskiego pt. *Pióreczko*;

07.02.1994 – śmierć Witolda Lutosławskiego (Warszawa).

Scenariusz lekcji dla nauczyciela:

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja twórcza, doskonalenie umiejętności muzycznych.

3. Zdobywa kompetencje w zakresie ruchu przy muzyce:

3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki.

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania:

7) porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: Witold Lutosławski.

Nauczysz się

- przedstawiać elementy dzieła muzycznego przy pomocy ruchu (np. dynamiki, wysokości dźwięku, tempa, artykulacji, nastroju obecnego w utworze);
- tworzyć improwizacje ruchowe do utworów muzycznych lub ich fragmentów;
- charakteryzować życie i twórczość Witolda Lutosławskiego.

Interpretacja ruchowa do utworu muzycznego

Istnieje wiele sposobów aktywności muzycznej. Przy tworzeniu **interpretacji ruchowej** należy wziąć pod uwagę charakter utworu, jego obsadę, **formę**, fakturę, a także poszczególne **elementy dzieła muzycznego**, czyli jego **melodykę**, **artykulację**, **harmonikę**, **dynamikę**, **rytmikę**, **agogikę** oraz **kolorystykę**, czyli barwę dźwięku.

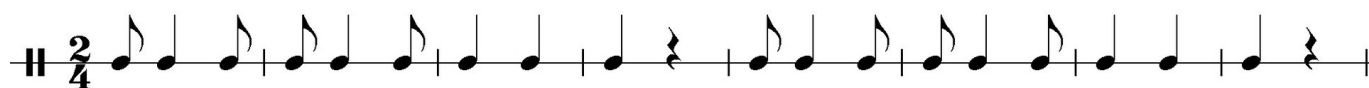
Film dostępny pod adresem </preview/resource/R1bJkbbI4e0v2>

Film edukacyjny „Interpretacja ruchowa do utworu muzycznego”. W pierwszej scenie widzimy tancerkę, baletnicę, solistkę w białym baletowym stroju: w sukience – paczce i pointach tańczącą do Łabędzia Camille’a Saint-Saënsa. Lektorka czyta tekst: Analiza charakteru danego utworu, jego cech, budowy oraz aparatu wykonawczego, czy obsady, umożliwi stworzenie do niego odpowiedniej interpretacji ruchowej. Niektóre dzieła można wykonać w obsadzie solistycznej, np. „Łabędzia” Camille’a Saint-Saënsa, stanowiącego część suity zatytułowanej „Karnawał zwierząt”. W drugiej scenie widzimy zbiorową scenę baletową, tancerze ubrani w stroje wieśniaków, tańczą żywiołowy taniec w dwóch kręgach. Między nimi tańczy wiedźma. Muzyka jest żywiołowa, hałaśliwa, z nierównomiernymi, mocnymi akcentami. W choreografii dominują różnorodne podskoki. Lektorka czyta tekst: „Łabędź” to przykład utworu o spokojnym charakterze, jednakże ruchem przedstawić można także bardziej żywiołową muzykę. Zespół baletowy wykonuje fragment „Święta wiosny” Igora Strawińskiego, w choreografii autorstwa Wacława Niżyńskiego. Pojawia się zdjęcie kompozytora Witolda Lutosławskiego przy pracy. Lektorka kontynuuje: W tworzeniu interpretacji ruchowej danego dzieła, bardzo pomocna jest analiza przebiegu muzycznego – tempa utworu, artykulacji, jego dynamiki, formy, faktury, a także nastroju i uczuć, jakie dzieło to budzi w słuchaczach. Za chwilę zabrzmiał piosenka Witolda Lutosławskiego zatytułowana „Spóźniony słowik”, którą cechuje powolne tempo oraz melancholijny nastrój. Tu odtworzony zostaje utwór. Śpiewaczka o wysokim głosie śpiewa tęskną piosenkę o pani Słowikowej, która martwi się o męża, który spóźnia się na kolację. Pojawia się inne zdjęcie Lutosławskiego jako dyrygenta. Lektorka porównuje utwory: Nieco inny charakter posiada kolejny utwór tego kompozytora, napisany również – podobnie jak poprzedni – do tekstu Juliana Tuwima – „Taniec”. Piosenkę wykonuje Dorota Miśkiewicz, a towarzyszy jej zespół Kwadrofonik. Tu odtworzone zostaje nowoczesne wykonanie piosenki. Rozpoczyna się ono od 3 zwrotki, która jest zaśpiewana wolno, melancholijnie, ponieważ tekst dotyczy zmartwienia miotły, która boi się tańczyć. Po trzeciej zwrotce słyszymy coraz bardziej intensywną grę cymbałów i fortepianu. Czwartą zwrotkę wokalistka

wykonuje bardzo dynamicznie, szybko, ognście. Śpiewa o miotle, która odważyła się zatańczyć i “tak płąsa, że się kurzy”. Lektorka podsumowuje: Witold Lutosławski to jeden z najbardziej cenionych, współczesnych, polskich kompozytorów. Jego bogata twórczość obejmuje zarówno utwory na orkiestrę, jak i dzieła kameralne lub solowe. Istotną część jego dorobku stanowią również piosenki przeznaczone dla dzieci, których napisał ponad czterdzieści. Kompozytor opierał się o wiersze autorstwa, między innymi Juliana Tuwima, Teofila Lenartowicza i Lucyny Krzemienieckiej. Pierwsze utwory powstały krótko po drugiej wojnie światowej, w roku 1947. W 1953 roku Witold Lutosławski stworzył piosenkę pod tytułem „Pióreczko” do słów Janiny Osińskiej, opowiadającej o perypetiach piórka, zgubionego przez sikorkę. Podobnie jak utwory przedstawione na początku filmu, także „Pióreczko” można zinterpretować ruchowo, uwzględniając występujący w piosence rytm, kierunek melodii oraz inne elementy dzieła muzycznego. Ostatnim utworem w filmie jest wesół, skoczna piosenka, wykonana przez chór dziecięcy.

Analiza wybranych elementów piosenki *Pióreczko* pod kątem jej interpretacji ruchowej

Piosenka *Pióreczko* Witolda Lutosławskiego zawiera przykład **synkopy**. Przedstaw za pomocą układu ruchowego wraz z klaskaniem charakterystyczny rytm, pochodzący z początku zwrotki utworu – najpierw wraz z nagraniem, a następnie samodzielnie.

Źródło: online-skills.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DCj0TbgzT>

Witold Lutosławski, „Pióreczko”, AMFN, CC BY 3.0

Na nagraniu piosenka “Pióreczko” Witolda Lutosławskiego w wykonaniu śpiewaczki z akompaniamentem fortepianu. Wstęp i przygrywka do każdej zwrotki jest wykonana na fortepianie, jest skoczna, wesół, przypomina ćwierkanie lub podskoki małego ptaszka. Piosenka jest żywa, ruchliwa, budzi ciekawość dalszych losów pióreczka. W pierwszej zwrotce: niebieskie pióreczko uciekło sikorce. W drugiej zwrotce piórko porwał dudek. W trzeciej zwrotce piórko uciekło dudkowi, sfrunęło na wodę i płynęło do morza. W czwartej zwrotce pióreczko złowiły dzieci. W przedostatniej linijce każdej zwrotki śpiewaczka śpiewa trzykrotnie słowa ho, ho, ho w tym czasie melodia wznosi się. W ostatniej linijce każdej zwrotki melodia opada.

Polecenie 1

Wypuść najwyżej jak potrafisz piórko i staraj się jak najdłużej tylko dmuchając, podtrzymywać je, by nie upadło na ziemię. Ten rodzaj zabawy - ćwiczenia emisyjnego można wykonać w małych grupach lub pojedynczo.

Polecenie 2

Wykorzystaj gest i ruch sceniczny w pantomimicznej interpretacji muzyki (drama) po wysłuchaniu utworu *Pióreczko*. Dokonaj nagrania filmowego przy pomocy smartfonu i omówcie w klasie szczegóły jego powstania.

Polecenie 3

Wybierz charakterystyczne zwroty rytmiczne, melodyczne, dynamiczne i przetwórz je na wyobrażenia ruchowe z podziałem na solistów i grupy taneczne.

Polecenie 4

Wysłuchaj uważnie nagrania utworu. Stwórz komiks dowolną techniką malarską lub na tablecie, który będzie odzwierciedleniem treści piosenki.

Zadania

Ćwiczenie 1

Jak nazywa się złożona grupa rytmiczna, którą Witold Lutosławski zastosował w piosence *Pióreczko*?

☐ synkopa

☐ harmonika

☐ melodyka

Źródło: Weronika Jarzyńska.

Ćwiczenie 2

Jeden z elementów dzieła muzycznego, dotyczący sposobu wydobywania i kształtowania dźwięku to:

☐ artykulacja

☐ melodyka

☐ dynamika

Źródło: online-skills.

Ćwiczenie 3

Witold Lutosławski jest również autorem wielu utworów fortepianowych. W zbiorze *Melodie ludowe* zawarł miniatury instrumentalne inspirowane folklorem, między innymi *Gaik*.
Wysłuchaj utworu i zaznacz, jakie cechy go charakteryzują.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/Pg9ShwQL1>

☐ wesoły charakter

☐ wolne tempo

☐ szybkie tempo

☐ artykulacja legato

☐ smutny charakter

☐ artykulacja staccato

Ćwiczenie 4

Wysłuchaj ponownie piosenki *Pióreczko* i odpowiedz na pytanie: Jaki jest kierunek linii melodycznej w zakończeniu każdej ze zwrotek utworu?

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/Pg9ShwQL1>

- ☐ melodia pozostaje na tym samym dźwięku
- ☐ opadający
- ☐ wznoszący

Ćwiczenie 5

Poniżej znajduje się rytm zawarty w początkowym fragmencie piosenki *Pióreczko*.
W których taktach zapisano synkopę?

- ☐ takty 1, 2, 5 i 6
-
- ☐ żadna z odpowiedzi nie jest poprawna
-
- ☐ takty 3, 4, 7 i 8

Ćwiczenie 6

Witold Lutosławski jest także twórcą dzieł kameralnych. Wysłuchaj utworu *Recitativo e Arioso*. Jaka jest obsada tego dzieła? Zaznacz instrumenty, których brzmienie słyszysz.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/Pg9ShwQL1>

Ćwiczenie 7

Do stworzenia interpretacji ruchowej pomocna jest analiza cech charakterystycznych dla danego utworu. Z rozsypanych wyrazów ułóż pojęcia składające się na elementy dzieła muzycznego.

CALAKRYUTAJ
MPETO
KYMODAEL
ITRAMYK
LAYKOKSYROT
KIANHOMAR
MIADANYK

Źródło: Weronika Jarzyńska.

Słownik pojęć

Agogika

odchylenia i zmiany w tempie i rytmie wykonywanego utworu muzycznego.

Artykulacja

jeden z elementów dzieła muzycznego, dotyczący sposobu wydobywania i kształtowania dźwięku.

Dynamika

jeden z elementów dzieła muzycznego, dotyczący natężenia (głośności) dźwięku.

Elementy dzieła muzycznego

elementy porządkujące utwór muzyczny, takie jak: melodyka, rytmika, dynamika, agogika (tempo), artykulacja, harmonika i kolorystyka.

Forma muzyczna

ogólna budowa utworu muzycznego, efekt współdziałania elementów dzieła muzycznego. Jest to środek realizacji wyrazu emocjonalnego dzieła muzycznego, za pomocą technik kompozytorskich.

Harmonika

jeden z elementów dzieła muzycznego, porządkujący współbrzmienia dźwięków w pionie.

Interpretacja ruchowa utworu muzycznego

sposób objaśnienia danego utworu środkami ruchowymi oraz przekazanie uczuć, jakie kompozytor zawarł w utworze za pomocą dźwięków.

Kolorystyka

jeden z elementów dzieła muzycznego, który pozwala na dostrzeżenie różnic między dźwiękami o tej samej wysokości zagranyymi na rozmaitych instrumentach lub zaśpiewanymi przez różne głosy.

Melodyka

jeden z elementów dzieła muzycznego, wyznaczający następstwo dźwięków o różnej wysokości i różnym czasie trwania.

Rytmika

jeden z elementów dzieła muzycznego, porządkujący materiał dźwiękowy w czasie.

Synkopa

zjawisko rytmiczne, polegające na przedłużeniu wartości rytmicznej znajdującej się na słabej części taktu.

Tempo

jeden z elementów dzieła muzycznego, oznaczający jak szybko utwór ma być wykonany; inaczej agogika.

Źródła:

encyklopedia.pwn.pl

sjp.pwn.pl

Biblioteka muzyczna

[Witold Lutosławski, „Pióreczko”, AMFN, CC BY 3.0](#)

2 [Witold Lutosławski, „Gaik”, online-skills, CC BY 3.0](#)

3 [Witold Lutosławski, „Recitativo e Arioso”, online-skills, CC BY 3.0](#)

Bibliografia

D Wójcik, *ABC form muzycznych.*, Musica Iagellonica, Kraków 1999

Encyklopedia muzyki, pod red. A. Chodkowskiego, PWN, Warszawa 1995

M. Dąbrowska, J. Grafczyńska, *Rytmika*, Centralna Centralna Poradnia Amatorskiego Ruchu Artystycznego, Warszawa 1963.